

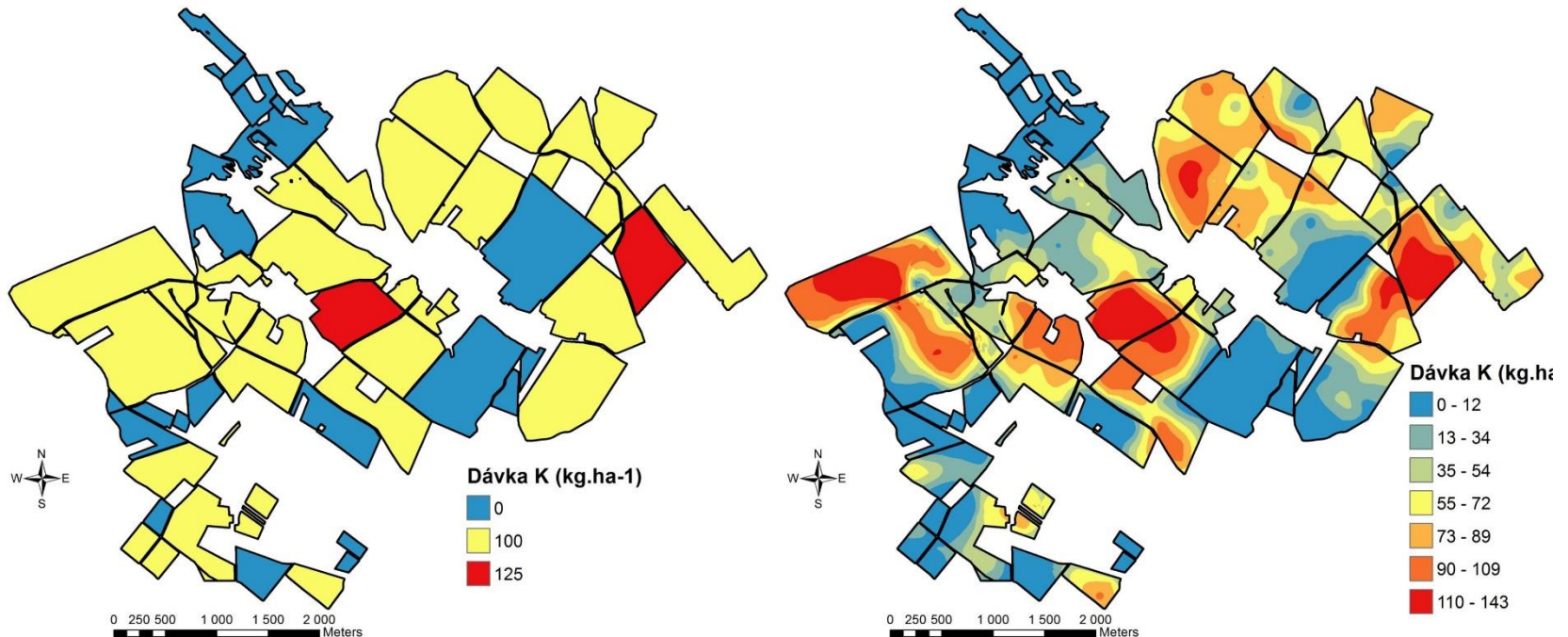

Precizní zemědělství na AF MENDELU v Brně – výuka a výzkum

Lokálně cílené hospodaření / precizní zemědělství

je moderní způsob hospodaření, které na základě znalostí o **variabilitě** pozemků **optimalizuje** produkční vstupy (hnojiva, pesticidy, osivo, PHM, ...).

Na rozdíl od tradičního přístupu **nepovažuje** pozemek za **homogenní** jednotku, ale zohledňuje **rozdíly** půdních a porostních podmínek.

Cílem je zefektivnění materiálových vstupů (hnojiva, pesticidy, PHM) a **zachování** produkční schopnosti půdy při **dodržování** agroenvironmentálních omezení daného stanoviště (přirozených i legislativních).

Přínosy:

Ekonomické

efektivní využívání
materiálových vstupů

Environmentální

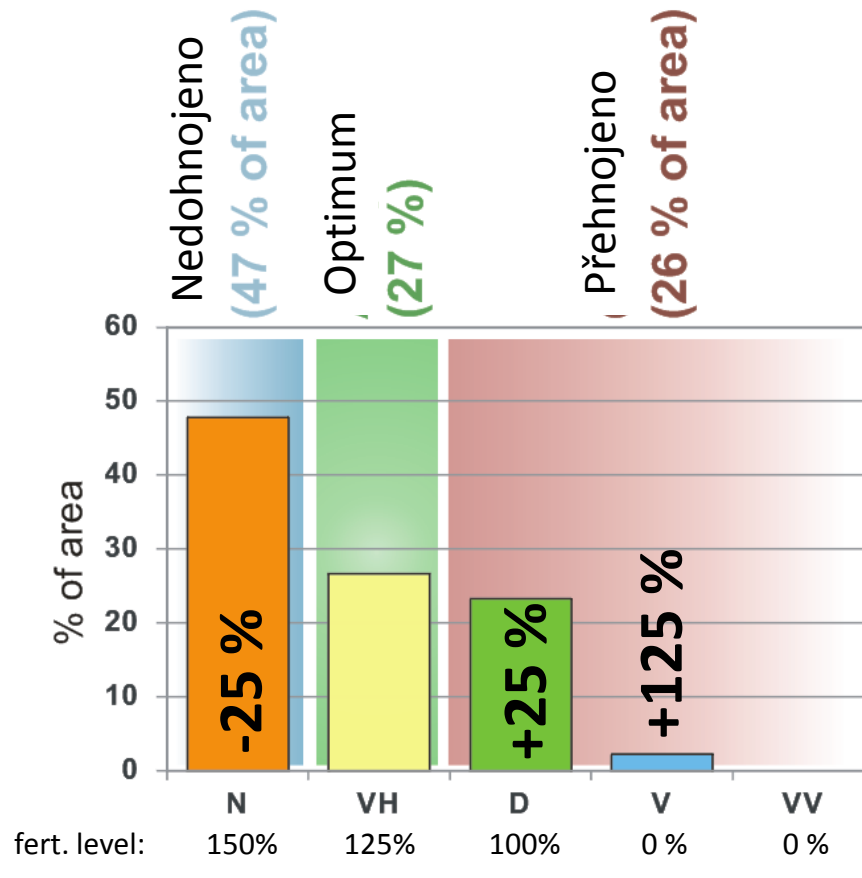
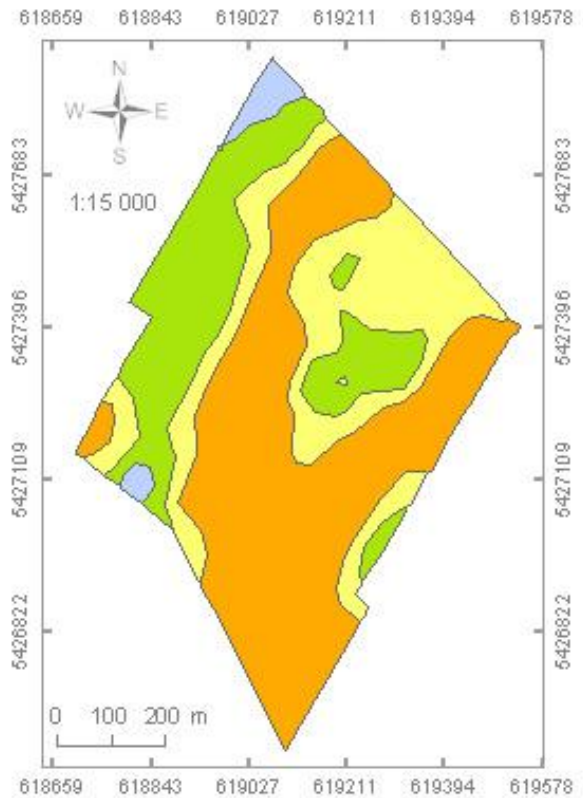
intenzita pěstování s ohledem
na agroenvironmentální limity

Ostatní

management mechanizace,
dohledatelnost produktů

průměrná hodnota za celý pozemek

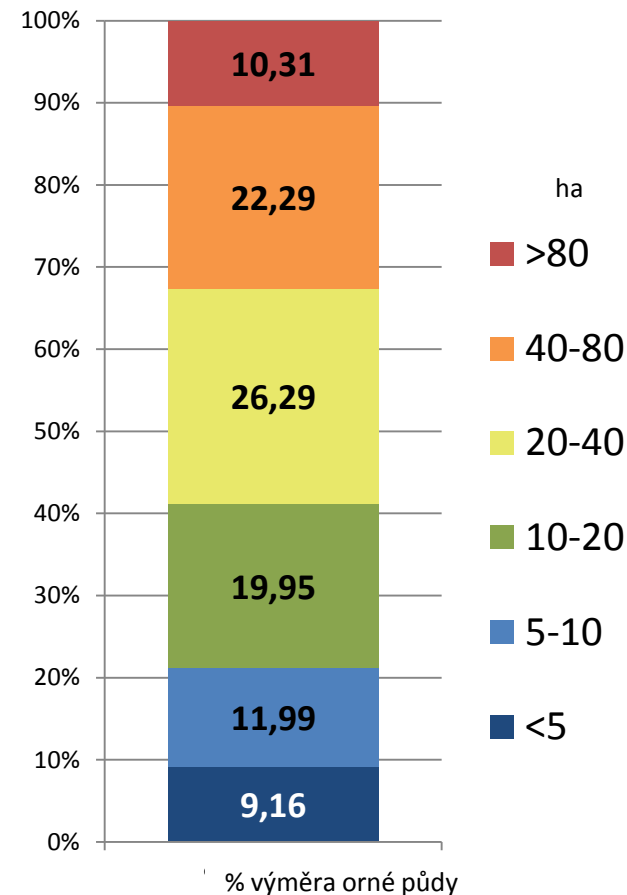
Předpoklady pro uplatnění v ČR

Velikostní skupiny podniků podle výměry obhospodařované z. p. (ha)	Podniky celkem ¹⁾			
	počet		výměra obhospodařované z. p.	
	abs.	%	ha	%
> 0 ≤ 5	24 066	52,3	37 595	1,1
5 ≤ 10	5 616	12,2	39 136	1,1
10 ≤ 50	9 615	20,9	216 145	6,1
50 ≤ 100	2 326	5,1	162 258	4,6
100 ≤ 500	2 570	5,6	564 979	16,0
500 ≤ 1 000	793	1,7	577 227	16,3
1 000 ≤ 2 000	666	1,4	934 025	26,4
2 000 a více	337	0,7	1 005 423	28,4
Celkem	45 989	100,0	3 536 787	100,0

podniky >1000 ha na **54,8 %** zem. půdy v ČR

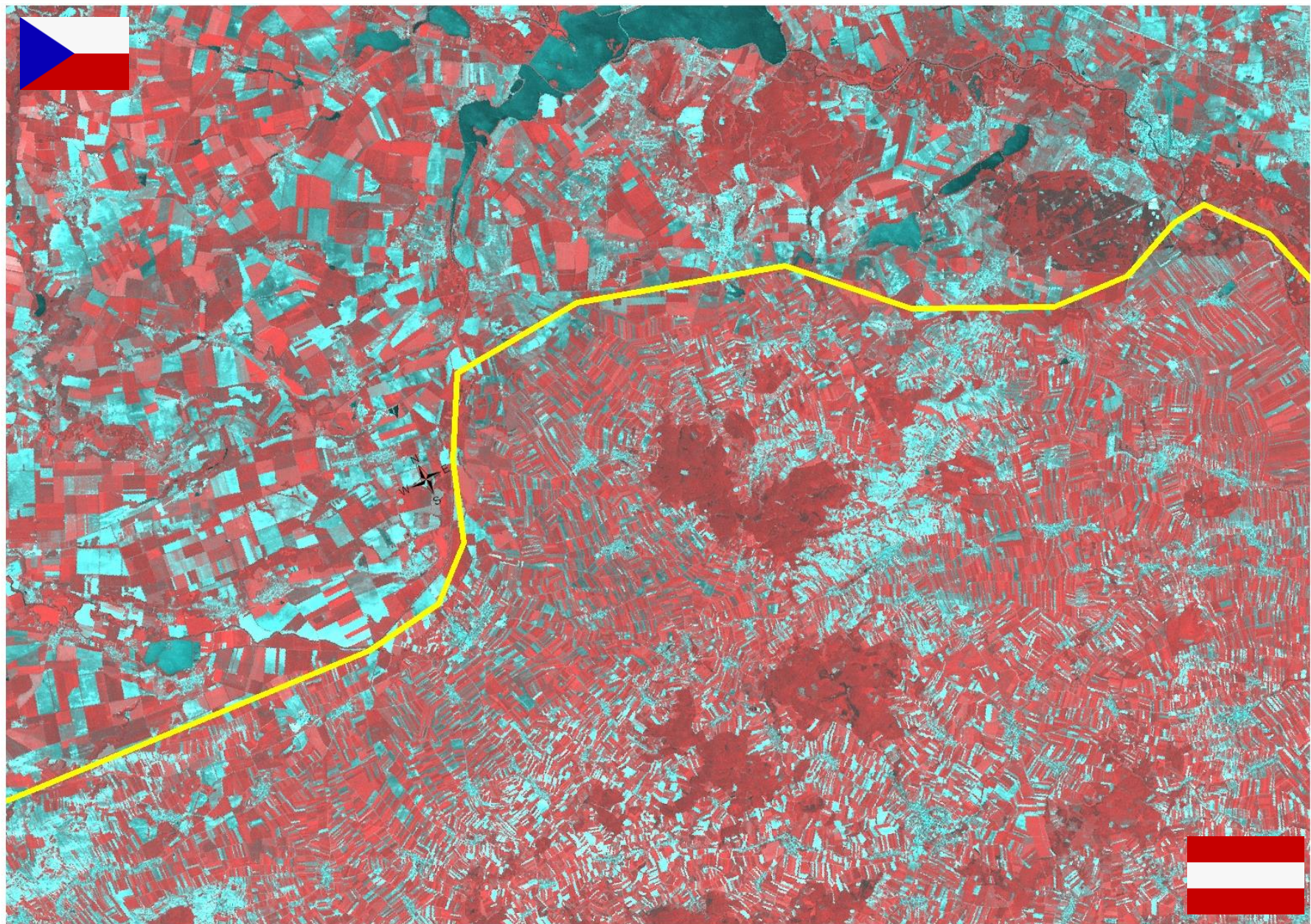
podniky >500 ha na **71,1 %** z.p.

Velikostní struktura zemědělských podniků
(Zelená zpráva, 2009)

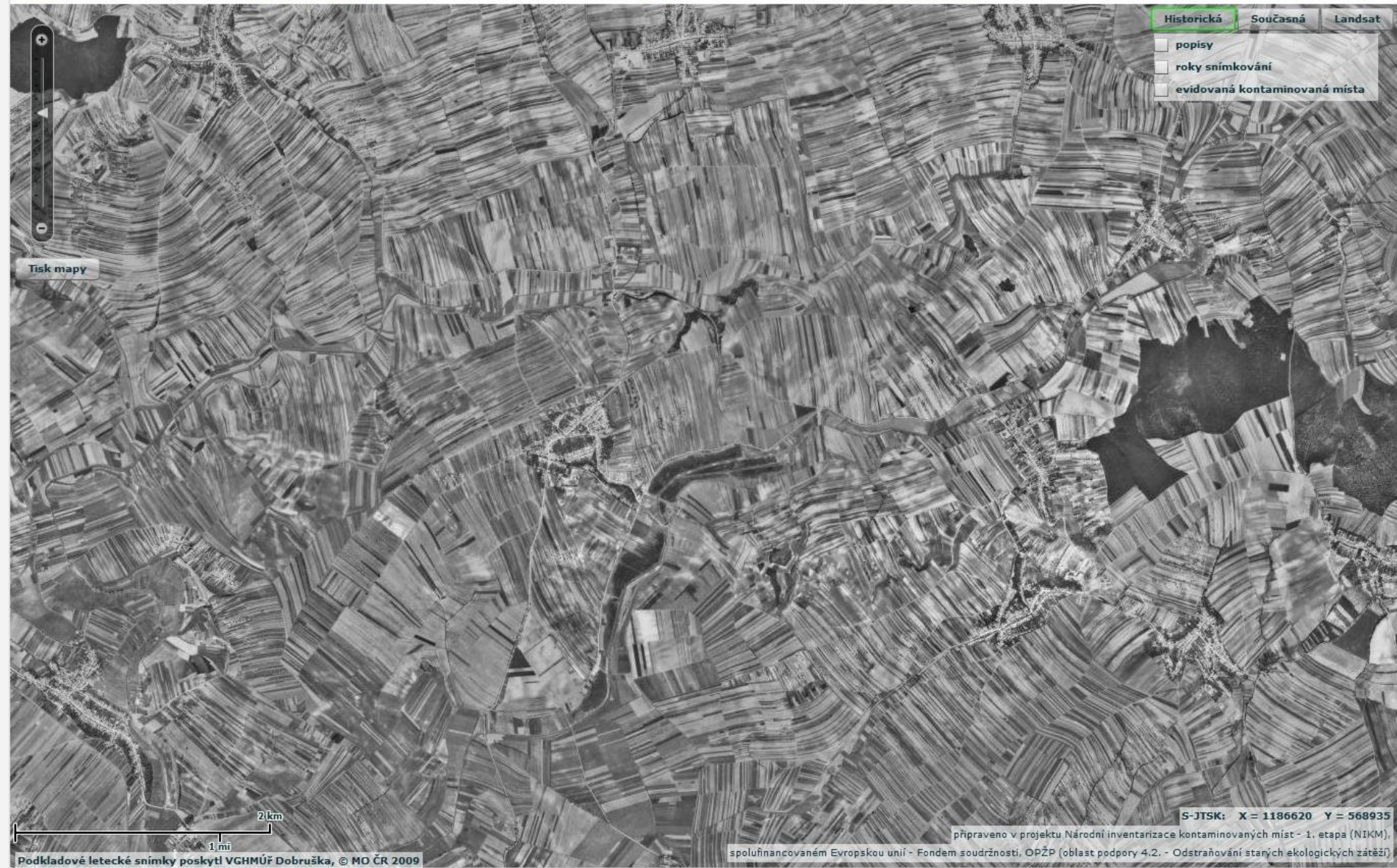

Procentuální zastoupení velikostních kategorií půdních bloků (LPIS, 2011)

Úvod

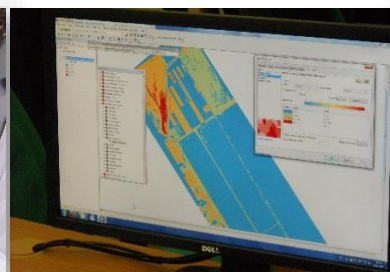

VÝUKA PRECIZNÍHO ZEMĚDĚLSTVÍ NA AF MENDELU

Předmět „Precizní zemědělství (PRZE)“

- povinný (Fytotechnika) + volitelný
- výuka od 2005, garant prof. Křen
- výuka v ANG (Dr. Klem)
- zaměřeno na:
  - seznámení s klíčovými technologiemi (GIS, GPS)
  - metody mapování a hodnocení prostorové variability pozemků (DPZ, senzory, geostatistické metody)
  - variabilní aplikace hnojiv a pesticidů

Týden	Témata výuky předmětu <i>Precizní zemědělství (Dotace: 2 h. přednáška + 2 h. cvičení)</i>
1	Úvod do předmětu - význam precizního zemědělství, historie, rozšíření v ČR a ve světě, očekávané a dosažitelné přínosy lokálně cíleného hospodaření na půdě.
2	Základy GNSS – principy určování polohy pomocí družicových systémů; metody zpřesnění lokalizace; postprocesní zpracování dat; systémy navazování pracovních jízd mechanizace.
3	Základy GIS – typy dat a rozdíly v jejich zpracování; základní operace s vrstvami; souřadnicové systémy; mapová algebra; vizualizace a tvorba map.
4	Prostorová variabilita – význam a geostatistické metody hodnocení; parametry variogramu; metody prostorových interpolací; tvorba aplikačních map z výsledků půdního vzorkování.
5	DPZ – základní principy; spektrální vlastnosti půdy a porostů, změny spektrálního chování rostlin v průběhu vegetace; vegetační indexy a jejich aplikace při hodnocení stavu porostů.
6	DPZ – pasivní a aktivní systémy pořizování dat; letecké a satelitní snímkování; parametry snímků; základní postupy digitálního zpracování a analýzy obrazových dat.
7	Mapování půdních podmínek – postupy vzorkování půdy; metody on-the-go měření geofyzikálních vlastností půdy; měření penetrometrického odporu půdy.
8	Metody hodnocení stavu porostů – anorganické rozborů rostlin; kontaktní metody diagnostiky výživného stavu rostlin; online sensorové systémy.
9	Metody identifikace škodlivých organismů na základě sensorového měření a znalostech variability půdního prostředí a mikroklíma porostů. Variabilní aplikace pesticidů.
10	Postupy získávání výnosových dat při sklizni plodin a metody mapového zpracování. Interpretace výnosových map a jejich využití při agronomickém rozhodování.
11	Správa dat – informační systémy a aplikace pro práci s daty lokálně cíleného hospodaření. Telematické systémy správy mechanizace. Práce v SW Farmworks.
12	Postupy a úskalí zavádění technologií precizního zemědělství do zemědělského podniku. Poskytování služeb precizního zemědělství společností MJM Litovel a.s. - zkušenosti z praxe.

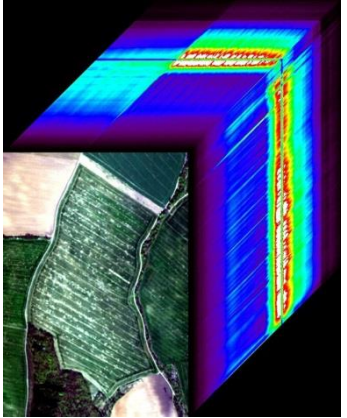

Předmět „Aplikovaný pěstitelský software (APSW)“

- povinně-volitelný (Fytotechnika)
- také pro kombinované studium
- výuka od 2009, garant prof. Křen
- zaměřeno na:
  - základy GNSS, GIS, ICT
  - faremní informační systémy (FMIS)
  - evidence půdy a operací
  - **Portál farmáře (LPIS, EPH)**

Týden	Témata výuky předmětu <i>Aplikovaný pěstitelský software (Dotace: 1h přednáška+ 2h cv.)</i>
1	Úvod do informačních systémů; historie využívání IT v zemědělství; současné trendy. Význam pro pěstitele s vazbou na legislativně povinnou agronomickou evidenci.
2	Oblasti aplikace software v zemědělském podniku. Specifika zemědělského software a jejich členění; úrovně pokročilosti zpracování dat. Přehled HW a SW řešení.
3	Přehled a funkcionality jednotlivých aplikací dostupných v ČR a zahraničí. Technické řešení provozu software v zemědělském podniku. Mobilní aplikace.
4	Specifika využití software v rostlinné produkci; agronomické a manažerské požadavky s vazbou na strukturu agrosystému a potřeby řízení podniku.
5	Základy GNSS – principy určování polohy, navigační systémy. Telematické systémy mechanizace v zemědělských aplikacích. Terénní cvičení s GPS přijímači Trimble.
6	Základy GIS – typy dat a rozdíly v jejich zpracování; základní operace s vrstvami; souřadnicové systémy; mapová algebra; vizualizace a tvorba map.
7	Nástroje Portále farmáře pro zemědělské podnikatele a veřejnost; začlenění v rámci portálu eAGRI. Základní principy a historie Registru půdy (LPIS); autorizace uživatelů.
8	Registr půdy (LPIS) – popis nástrojů v rámci veřejné (pLPIS) a neveřejné (iLPIS) části webové aplikace; ukázka některých pro zemědělské uživatele typických úloh .
9	Popis aplikace Evidence přípravků a hnojiv (EPH) na Portálu farmáře. Návaznost na iLPIS a možnosti využití pro vedení legislativně povinné agronomické evidence.
10	Využití růstových modelů pro predikci vývoje zemědělských plodin a jejich implementace do zemědělských aplikací.
11	Představení a ukázka aplikací pro zemědělské podniky dostupných v ČR (Aginfo, Agrokrom, AgronomIS, GCÚpravy, MJM Deník honů a další).
12	Agrometeorologický monitoring mikroklíma porostů a půdních podmínek. Aplikace pro prognózu a signalizaci škodlivých organismů zemědělských plodin (proPlant)

Vybrané oblasti výzkumu PZ na Ústavu agrosystémů a bioklimatologie

1. Mapování variability půdních vlastností v rámci pozemků

- geofyzikální měření (EMI), DPZ, reliéf
- optimalizace vzorkování půdy

2. Hodnocení stavu porostů senzorovými metodami

- stanovení biofyzikálních vlastností rostlin a porostu
- výživný stav a strukturní parametry porostu

3. Tvorba aplikačních map – zpracování podkladů

- zásobní hnojení, přihnojování porostů, diferencované setí
- stanovení variability výnosu

Měření elektrické vodivosti půdy

- průběžné (on-the-go) měření přístroji *Geonics EM38* (2004, 2007) a *GF Instruments CMD* (od 2009)
- princip elektromagnetické indukce (EMI) = bezkontaktní, neinvazivní (efektivní hloubka měření 0.4 - 1 m)
- taženo na plastových saních za vozidlem (traktor, ATV, offroad)

2009

2011

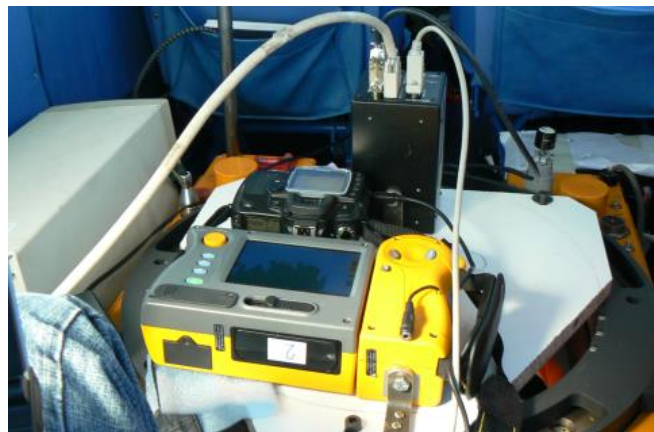
2012

2013

Letecké snímkování holé půdy

- Zjišťování spektrálních a termálních vlastností půdního povrchu
- Provedeno letounem Cessna TU206F s následující snímací technikou:
  - DSLR Nikon D80 (viditelné záření; 0.3 m / pixel)
  - Multispektrální kamera DuncanTech MS3100 (G, R, NIR; 0.75 m / pixel)
  - Termální kamera Fluke Ti55 (TIR, 3 m / pixel)
  - Hyperspektrální skener Specim QE

Testování on-the-go sensorového měření přístrojem Veris MSP3 (VIS/NIR, EC, pH ISE)
v Žabčicích (září 2014) ve spolupráci s Leading Farmers CZ

Porovnání senzorových metod (2014)

- Veris MSP3
(Leading Farmers)
- EC (ER)
  - pH (ISE)
  - org.hmota (R/NIR)

2 hloubky měření (EC)

- Geonics EM38-Mk2
(ČZU Praha)
- EC (EMI)

2 hloubky měření

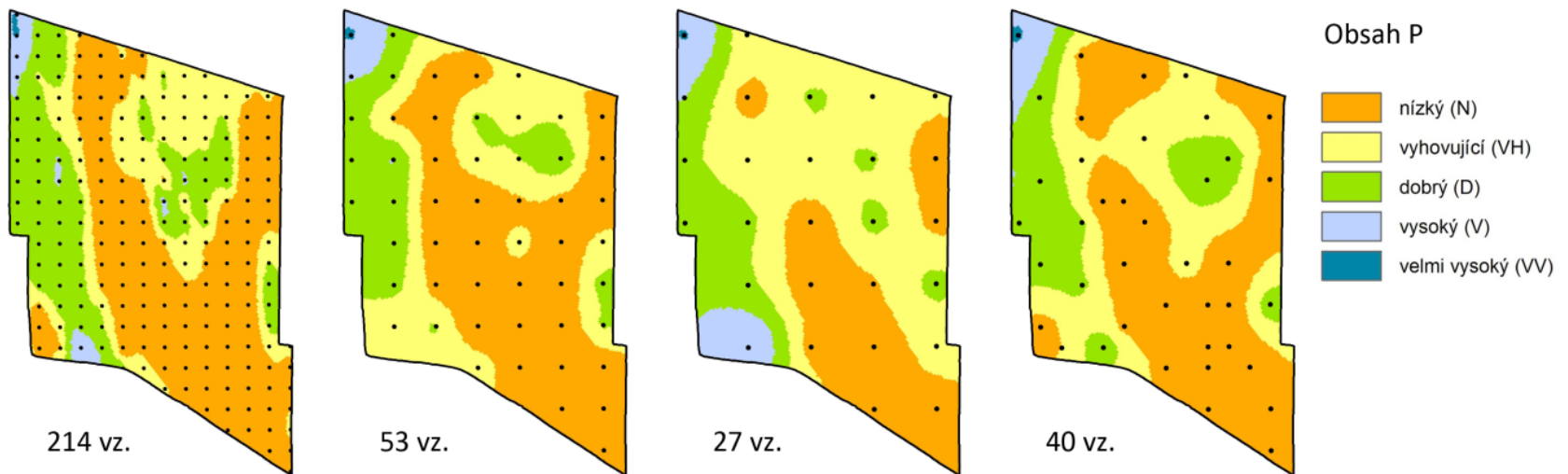

- GFInstruments CMD
(MENDELU)
- EC (EMI)

1 hloubka měření

Vzorkování půdy

- vliv hustoty vzorkování

Výsledky cíleného vzorkování na základě sensorového mapování půdy:

- Snížení počtu vzorků o 50 - 60 % s využitím ESAP-RSSD algoritmu v porovnání s 100m sítí (1vz. na ha)
- Snížení počtu vzorků o 25 % při subjektivním (manuálním) rozmístěním vzorků (OPT)

k.ú. Otnice (Újezd u Brna) – měření elektrické vodivosti půdy

Hodnocení stavu porostů

- nahrazení tradiční agrobiologické kontroly
- významné pro výživu a hnojení rostlin, aplikaci regulátorů růstu a další pěstební operace
- pozemní průzkum
- dálkový průzkum

Pozemní průzkum

- odběry rostlin (0,25 m²)
    - množství nadzemní biomasy (čerstvá hmota, sušina)
    - obsah N
    - počet rostlin/odnoží
    - kategorie odnoží (silné/střední/slabe)
    - výška rostlin
  - měření chlorofylmetrem
    - Yara N-tester
  - měření spektrálních vlastností
    - spektrometr ASD Handheld2 (325-1075 nm)
    - Trimble Greenseeker Handheld (NDVI)
- počátek sloupkování DC32 (pšenice, ječmen)
- metání DC59 (pšenice)

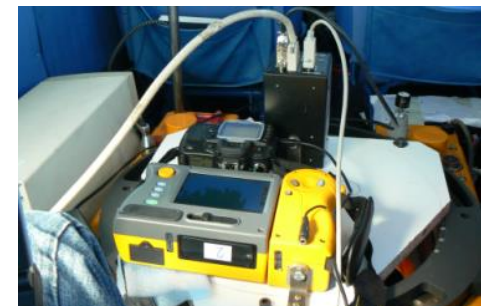
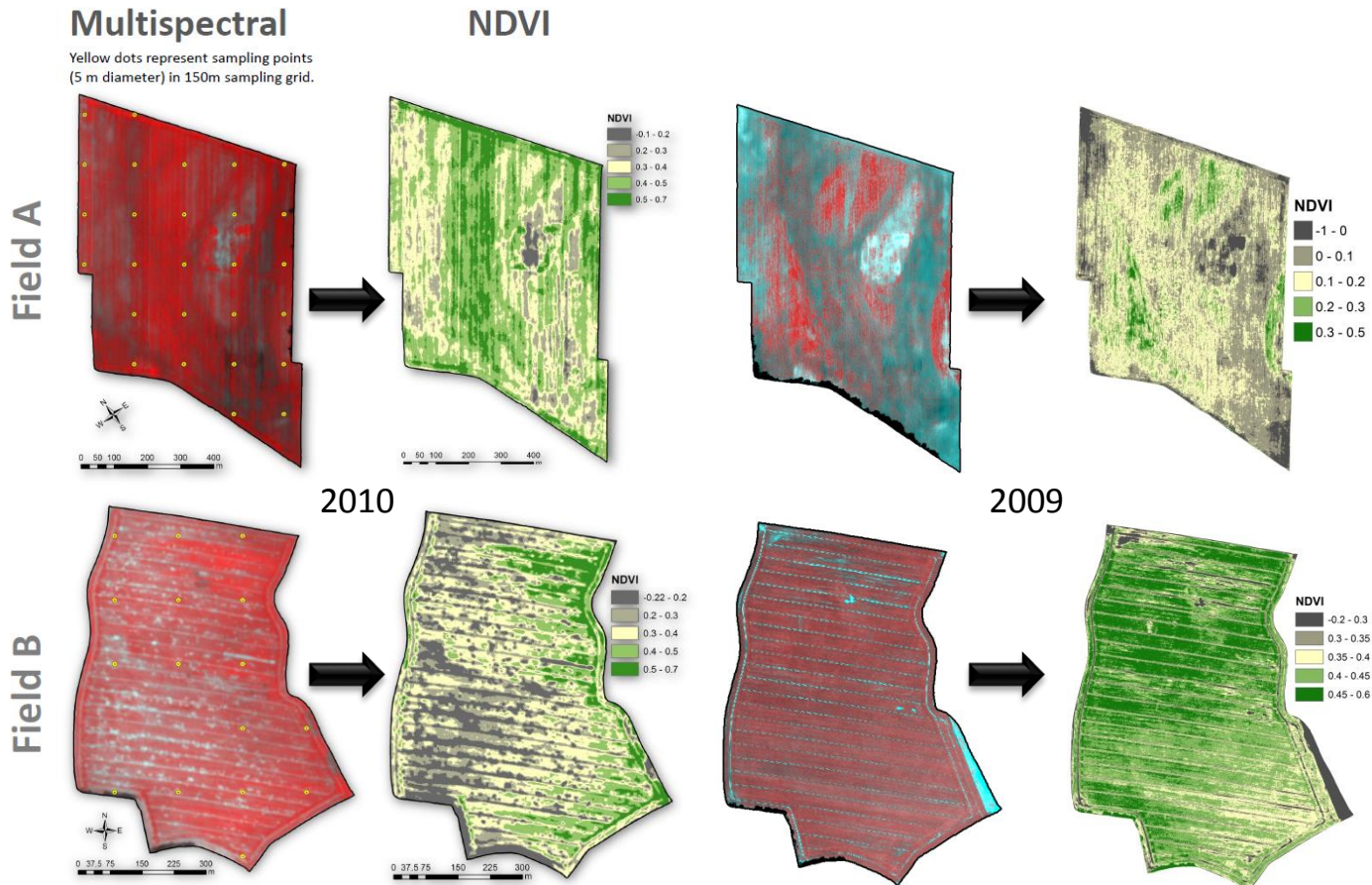
Letecké snímkování

- multispektrální – vlastní technikou
- multispektrální - Vexcel UltraCam X na Piper Aztec (Argus Geo Systém, s.r.o.)
- hyperspektrální - ITRES CASI-1500 na Cessna 208B Grand Caravan (Czechglobe)

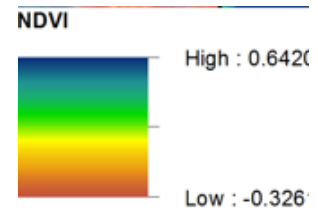
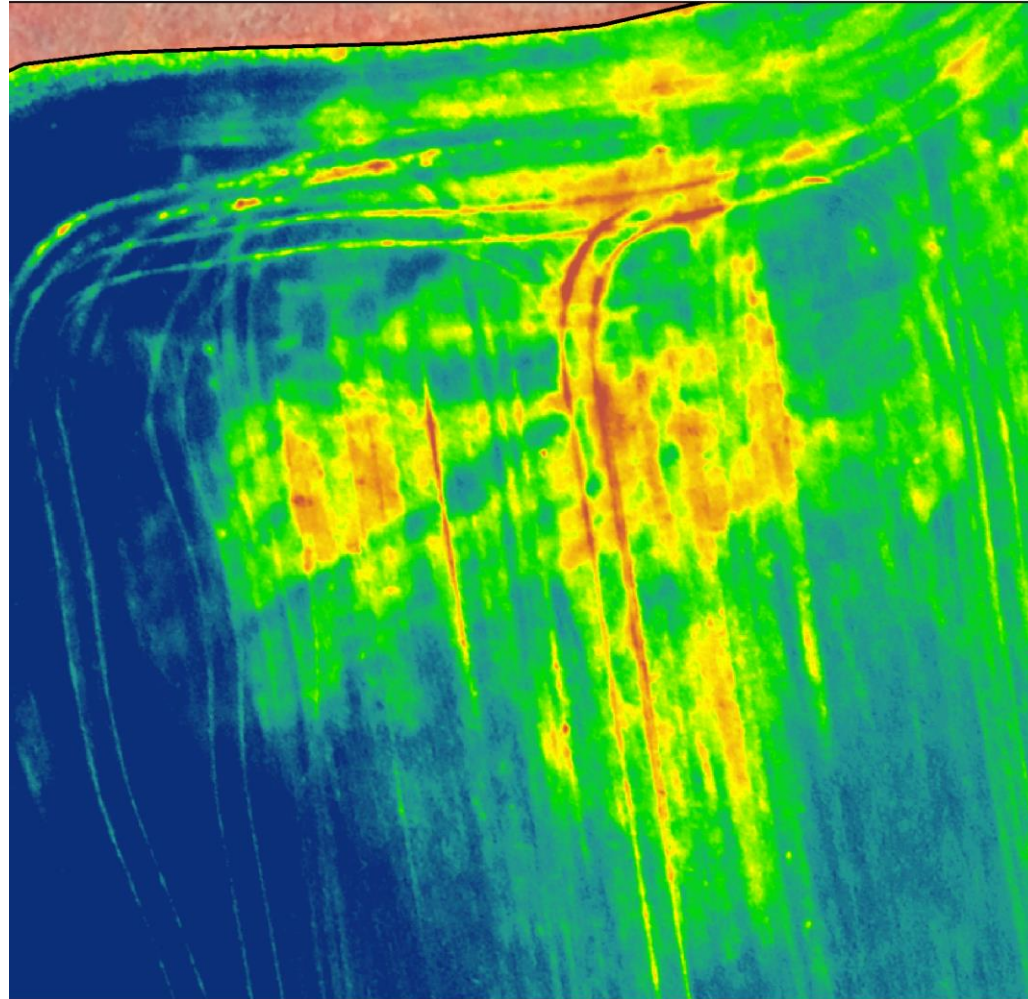

Mapping of spatial variability of crops

Remote sensing

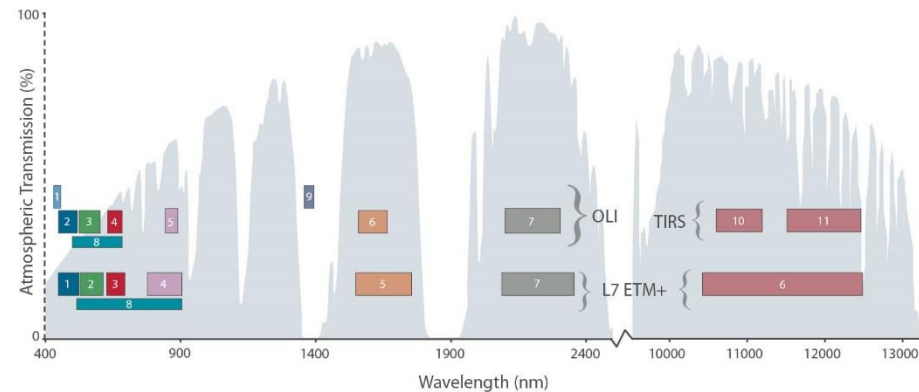
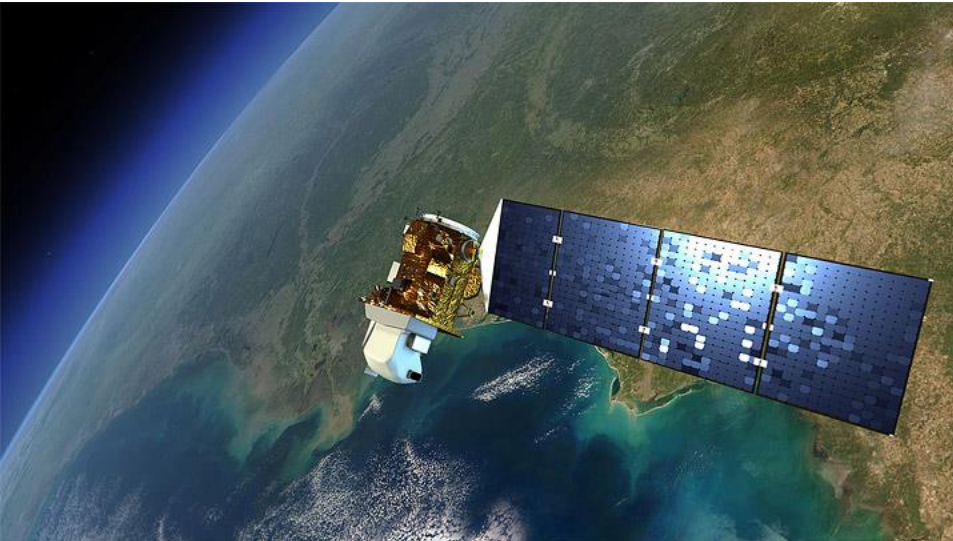
Bezpilotní snímkování

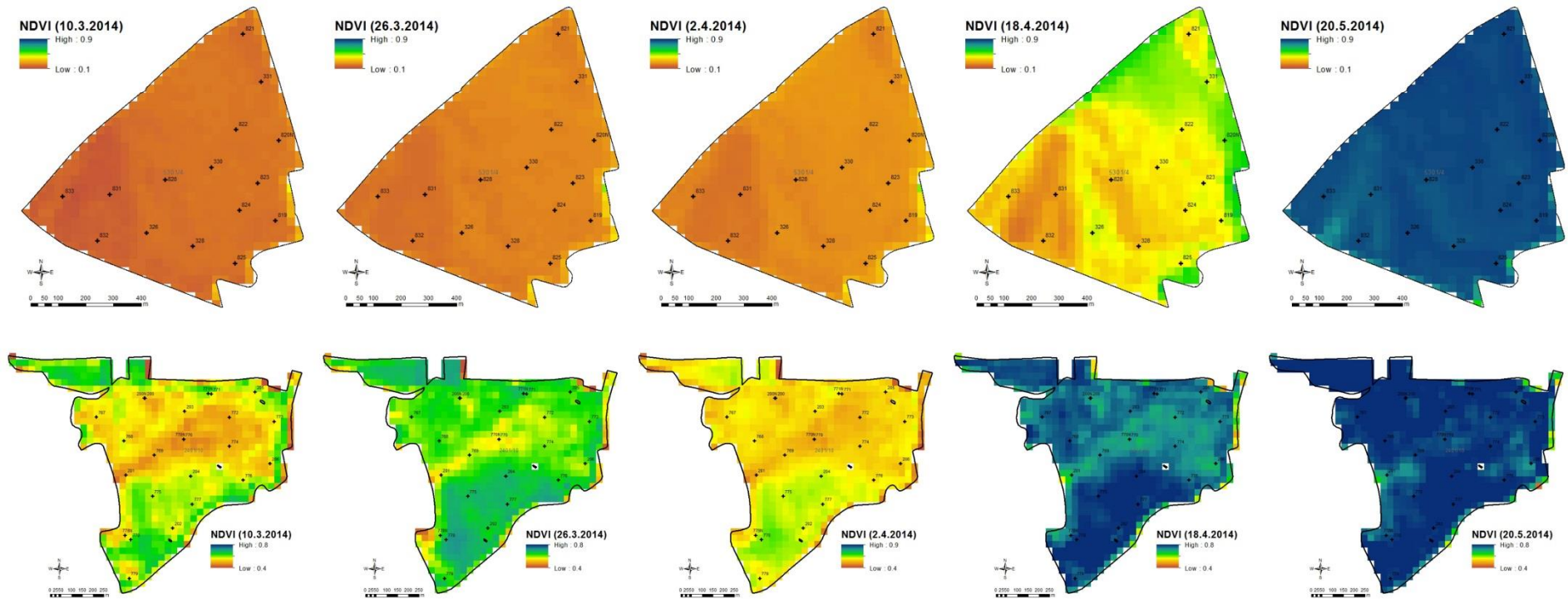
Družicový monitoring

- Landsat 8 LDCM (OLI)
  - scéna 185 x 185 km, revisit time 16 dnů, data od dubna 2013
  - 11 širokospektrálních pásem
  - základní radiometrické zpracování = stanovení radiance, reflektance (TOA, povrch) (FLAASH/QUAC modul ENVI 5.1)
  - 30 m / pixel (OLI)
  - výpočet vegetačních indexů NDVI, GNDVI, SRI, EVI, EVI2, SIPI, MSAVI2

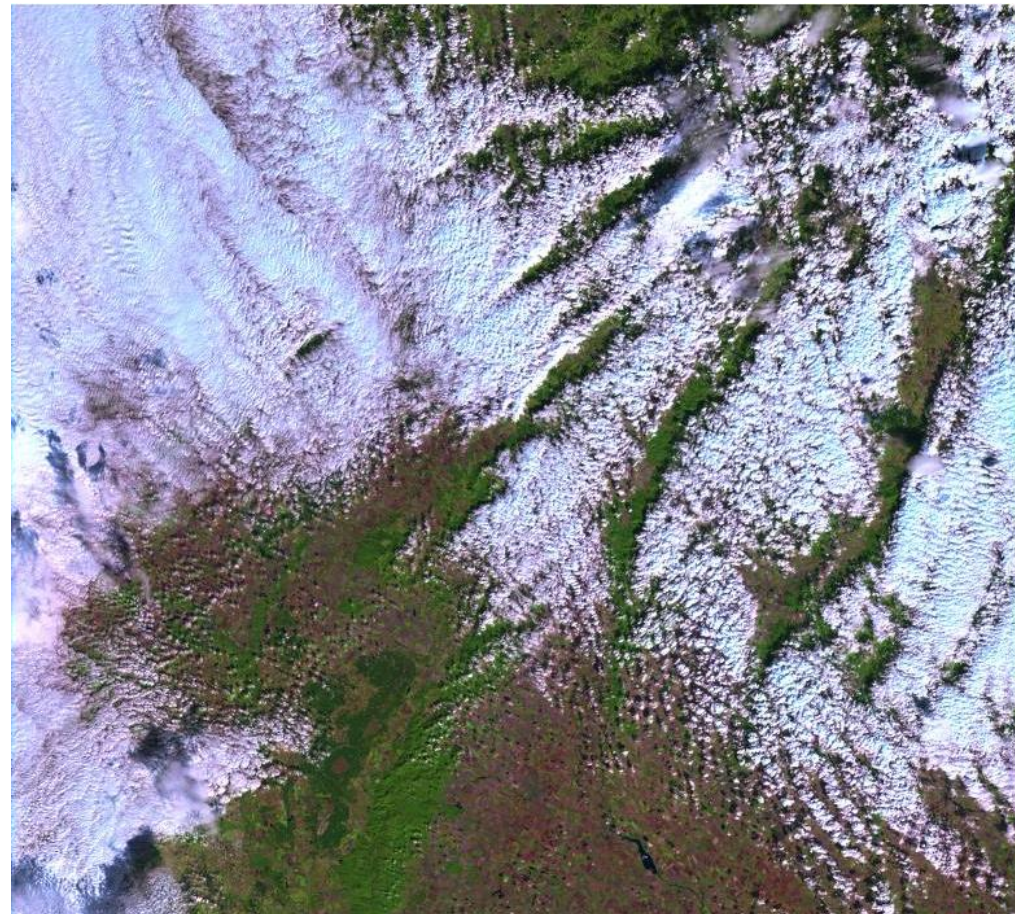
Landsat 8 OLI images

- crop development within 68-ha (spring barley) and 62-ha (winter wheat) fields in 2014 represented by NDVI

Výzkum – hodnocení stavu porostů

Name	Datum	Pod Cover (MTL)	Otnice
LC81900262014012LGN00	12.1.2014	19	3
LC81890262014021LGN00	21.1.2014	88	3
LC81890262014037LGN00	6.2.2014	96	3
LC81900262014044LGN00	13.2.2014	44	3
LC81900262014060LGN00	1.3.2014	61	2
LC81890262014069LGN00	10.3.2014	5	1
LC81900262014076LGN00	17.3.2014	77	3
LC81890262014085LGN00	26.3.2014	26	1
LC81900262014092LGN00	2.4.2014	20	2
LC81900262014108LGN00	18.4.2014	44	1
LC81890262014117LGN00	27.4.2014	33	1
LC81890262014133LGN00	13.5.2014	61	3
LC81900262014140LGN00	20.5.2014	1	1
LC81890262014149LGN00	29.5.2014	79	3
LC81900262014156LGN00	5.6.2014	90	3
LC81890262014165LGN00	14.6.2014	55	2
LC81900262014172LGN00	21.6.2014	88	3
LC81890262014181LGN00	30.6.2014	40	3
LC81900262014188LGN00	7.7.2014	4	2
LC81890262014197LGN00	16.7.2014	13	2
LC81900262014204LGN00	23.7.2014	29	2
LC81890262014213LGN00	1.8.2014		3
LC81900262014220LGN00	8.8.2014		1

Tvorba aplikačních map – zpracování podkladů

Modifikace tradičního postupu stanovení úrovně základního hnojení plodin pro potřeby precizního zemědělství (VRA)

1. Optimalizace půdního vzorkování
2. Zpřesnění interpretace půdních map – **implementace bilančního koeficientu**
3. Zohlednění prostorových rozdílů ve výnose plodin = **proměnlivý normativ odběru živin**

Agrometeorologický monitoring

Využití bezdrátových senzorových sítí v zemědělství
- výzkumný projekt Agrisensor (2009-2011)

Popis senzorového nodu L1

Základna senzorového nodu

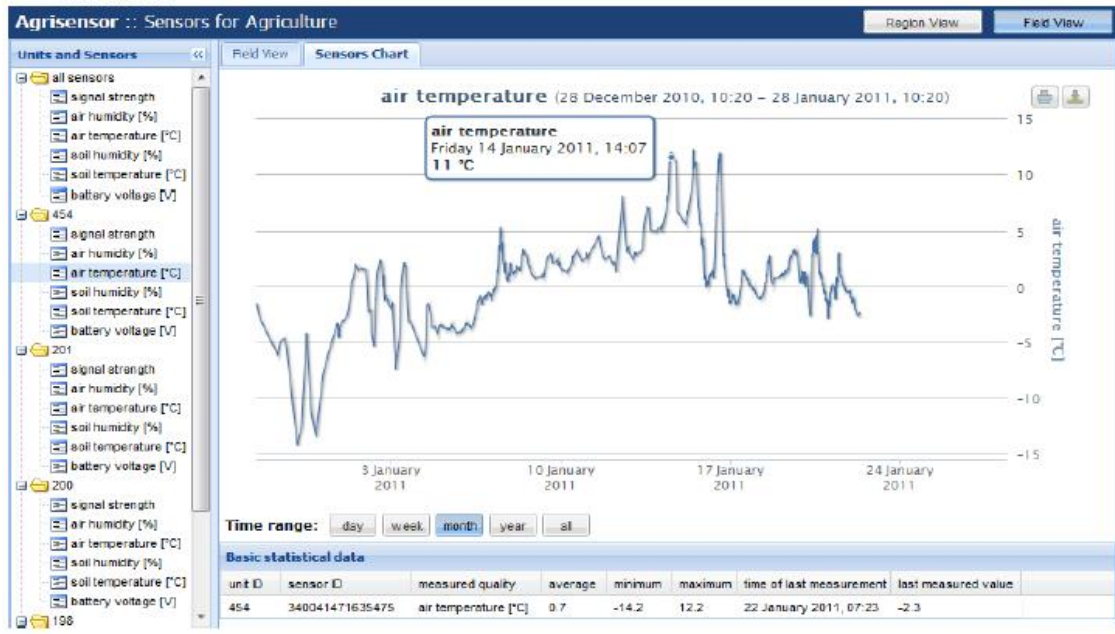
RFID přijímač L2 jednotky na věži

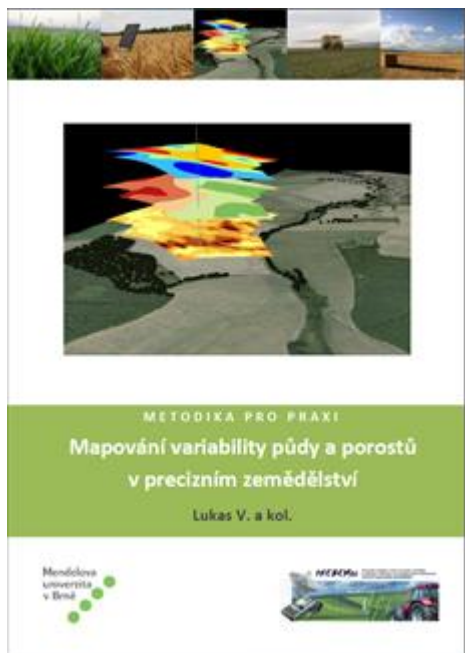
Instalace vlhkoměru VIRRIB

Mobilní komunikační jednotka L2

Metodiky pro praxi vydané na MENDELU se zaměřením na precizní zemědělství

Mapování variability půdy a porostů v precizním zemědělství

Tvorba aplikačních map pro základní hnojení plodin v precizním zemědělství

Stanovení a optimalizace diferencovaných dávek dusíkatých hnojiv v precizním zemědělství

Stanovení optimálních dávek herbicidů s využitím přístrojů založených na měření fluorescenci chlorofylu

<http://uak.af.mendelu.cz/cz/metodiky>

Děkuji za pozornost

Mendelova
univerzita
v Brně

Vojtěch Lukas
Ústav agrosystémů a bioklimatologie
Agronomická fakulta
Mendelova univerzita v Brně
vojtech.lukas@mendelu.cz

